

הַסְמָרָה (לעיל ג, ט) גטיין טט, א [נקמן מו: מח: גיטין טט, ט], ד [נקמן מה:], ט [נקמן נג:], ו [גרס'] ערוך עק גז ח' הגז, ו [גיין חוס'] לעיל גב, טוף ד"ה ורמינהו, ח [נקמן עה, קמ, תמורה יא: נדה נד, נדרות ג, ט] [לעיל ג, י] [נקמן מ: עה, קמ, תמורה יא: נדה נד, נדרות ג, ט] [פירוש רש"י על זה תמנא בריש ע"ג, ט] יא קא, ט [נקמן נד, ט] ו [גיין חוס' לקמן סג, ד"ה כן ור'], ט [לעיל ג, ט] [נקמן מה, ט] [נקמן נה, ט] [ונשמיר הימנה בית כ"ל], ט [נקמן מח:], ט [גלוס שני של עשרת ימי משונה], ט [ג'ל הגז], ט [נקמן מו:], ט [תמנאמא תנא טן וכן שקליס פ"א היד], ט [גיין חוס' מנחות כט, ד"ה שלשה],

תורה אור השלם

1. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכן אותו, שבות כב ל אהרן, 2. דבר אַל בני ישראל לאמר זאת התק' אשר תאכלו מקל הבדוקה אשר על הארץ:

ורקרא יא ב ל'הבדיל בין השמא ובין השדה ובין התק' הנאכלת ובין התק' אשר לא תאכל:

ורקרא יא מז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שניקנו וכו' לאפוקי, י"ב ועיין לקמן בדף נא ע"א:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א רש"י ד"ה שניקנו וכו' וקטנה וכו', אלא עלן קטן וכו' כ"ג:

מוסף רש"י

ובית הכסות, ככועז ובמזבז כמין כסות והפרס עמו קסו, נפלה מן הגג, ואע"פ דלא חזין ביה מכה אלא שאין יכול לעמוד (ב"ק ג):

שיטת מקובצת

א [בעוף הגס, י"ב ע"י חוס' דבחים דף ע"ב: ט] תרא דהא לא אמרן האני מהו דתימא: א [שהרש נובע מהם כשחובטין אותה: מן מתיבת גדולה וכו' עד שה"ד נרשם עליו וי"ב שלא נמצא בסי": ט] מבית הכסות להמסס י"ב בקצת ס"י כתוב למסס: ו [ואע"ג דילפי' מניה בעלמא בשר קדישם שיצא חוץ ממחציתו מ"מ טרפה כמשמעו, כך מצאתי בסי' ובקצת פירושים כתב יד מסיים בה דהא מצי למכתב ובשר בשדה טרפה למא לי ע"כ: ו] חיה אחרת כגון טרפה אע"פ שהיא: ט] או קאי אבל הני דשחיטתן פסולה דלעיל דהוי פסול שאירע: ו [קאמרו הכא ואילו הן הטרפות כך מצאתי בתוס' כ"י וכן הוא בתוס' שאנן: ו] ופשיטא שאין נקב חשוב, י"ב בקצת תוס' כ"י שאין הנקב נראה בהן כלל אלא לבית חלום: יא] דה"א דה"ה סמוך: יב] וניטל הכבד ונשתייר הימנה כדית: יג] שהאדם שורף וסופה למות מחמתו כצ"ל וחס"ד: יד] ושרצים דלא חשיב אלא היכא דכתיב זה אבל הכא כתיב זאת ומיהו קשה דלא חשיב גמי הא דאמרי' וכו' כך כתוב בתוס' כ"י:

מהו דסימא אס איסא דילדה קלא הוה ליה

קמ"ל ר' אלעזר דאימר אפולי אפיל: לישנא אחרינא הא דר' אלעזר ור' אבהו לא גרסינן וה"ג **לאסויי עולא יולדא מהו דסימא אימא ילודי יליד קמ"ל דאס איסא דאוליד קלא איס ליה**, ובשיש לו אשה מתוקמא מתניתין ואינטריך למנא למתנייה צוה הכלל דמהו דתימא יניחש לה למאן דחזי סבר צנינעא אוליד קמ"ל, זה שמעתי ועיקר הוא חדא דהא לא ס'אמרו והא' מהו דתימא צכל הנך שמעתתא דאמוראי דלא שאנו דלעיל אמתניתין דזה הכלל ט קמא אמרו מהו דתימא ואורחא דגמרא למימר מהו דתימא אכלל דמתניתין ועוד בשאין לו אשה למה ליה למתניה זה הכלל לאתויי פשיטא למאי יניחש לה:

הדרן עלך השוחט

אלו טריפות, כל נקב צמשהו: **פסוקא**, לרצנה צרובה:

לנים חללו, ואס לא הגיע לחלל קמני סיפא ט' דכשרה: **נשצרה השדרה ונפסק החוט**, חדא היא וטרפות ידיה משום חוט הוא ונשצרה השדרה דקמני אורחא דמילתא נקט דפסיקתא החוט ע"י שצירת שדרה היא: **או שחסרה**, בגמרא פריך [לקמן דף מו:] היינו נקב: **סמפוגוס**, קנקנות קטנות המתפשטות צמוך הרייחא שהם נוצע מצה כשחוטכים אותה: **הכרס הפנימית**, בגמרא [לקמן ג:] מפרש: **שניקצה**, צמשהו: **רוצ החיונה**, בגמרא (שם דף ג:) מפרש: **זוגולא וקטנה**, לא גסה ודקה קאמר אלא א' על [שור] קטן ושור גדול אס נקרע טפה צשור אע"ג דלא הוי רוצא: **המסס**, צינפוויי: **ל וזים הסומוס**, סוף הכרס שקורין פנצ"א עשוי ככועז וקרוי צית הכסות והמסס מחובר צו וסביצ סביצ לחיצורס כשאמה מצדלין יש דופן לזה ודופן לזה וצאמנע הן שופצין זה לחוך זה והמאכל נכנס ס'מצית הכסות להמסס ומהמסס לקצה ומהקצה לדקין: **שניקנו לחוך**, שהנקב נראה מצמוך וכגון שניקבו אז זה אז זה שלא צמקוס חיבורן לאפוקי (א) שניקבו צמקוס חיבורן צמצי דופנותיהן והנקב הולך מחללו של זה לחללו של זה: **נפלה מן הגג**, ושחטה מיד טרפה אף על פי שאין צצר נראה צה חוששין שנתרסקו ונתפרקו אצריה ואין טעם צערפות שהלכה למשה מסיני הן, וצגמרא [לקמן דף נא:] אמר שאס שהמה מעת לעת ושחטה כשרה ואע"פ שלא עמדה: **נשצצרו רוצ ללעוסיא**, צלא שז נפילה טרפה וצגמרא (שם דף נג), מפרש מאי רוצ: **דרוסא הואצ**, שהכה צצפרניו ומטיל צה ארס ושורפה צדקה אצל צגסה לא אלים ויהירה למיקלייה: **ודרוסא ארי צגסה**, וכל שכן צדקה ותנא קמא סבר אלים ויהירה דזאב למקלייה נמי לצגסה: **הנץ**, ט'אשפרוי"ר: **צעוף הדק**, צפרים ויונים: **ודרוסא גוסג**, אוסטוי"ר: **צעוף גוסג**, אוחות ותרנגולים: זה הכלל, צגמרא [לקמן נד), מפרש לאתויי מאי: **כל שאין כמוה חיה**, שלקתה מכה שאין צהמה לקויה דוגמתה ראויה לחיות: **גב' וצצר צצדה טרפה**, ואע"ג דילפינן מיניה צעלמא (מכות דף יח), צצר קדשים שינא חוץ ממחציתו מ"מ טרפה ונשמע טרפה ממש: **אלא**, מנין לטרפה שאין סופה לחיות, לפרוש' מתניתין דקמני כל שאין כמוה חיה טרפה אלמא טרפה אינה חיה: **זאס החיה**, קרי ציה זאת חיה: **ולמ"ד טרפה חיה**, לקמן צפרקין (דף מ: מ) אמרו לו והלא הרצה מתקיימות שמים ושלש שנים: **זאס החיה**, זאת מיעוטא הוא והכי משמע זאת סתם צהמות שהן חיות אכול: **חיה אחרת**, כגון טרפה ו"דאע"פ שהיא חיה לא תאכל: **וצין החיה אשר לא תאכל**, אע"פ שחיה לא תאכל: **שמונה עשרה טרפות**, לאו מקרא קמישמתעי אלא הלכה למשה מסיני הן: **וטו לינא**, אלא שמונה עשר:

השוחט פרק שני חולין

מב.

אלו טרפות, אי גרסינן אלו ניחא ואי גרסינן ואלו יש לפרש דקאי אפלוגמא דר' ישצב ור' עקיבא(א) והודה לו ר' עקיבא דנצלה או קאי אכל הני ים שחיטתו פסולה דלעיל דהוה פסול שאירע צשחיטה והוי נצלה וקאמר הכא ואלו הן ים טרפות: **ניקב חלב צבית** חצ"ו, צשאר נקובי לא אינטריך למימני צבית חללו שהן דקין י'ופשטא שאין נקב חשוב צהס כלל אס לא ניקב צבית חללו אצל לצ שהוא עצ ס"ד שאס ניקב צעומק שהוא חשוב נקב וניטל הלצ והריאה והדקין לא אינטריך למימני צצכלל נקוצים הוא דאף על גצ דצנחול אמר צגמרא(ט) דינטל כשר וניקב טרפה צכל הני נקוצים דתנא פשיטא דכל שכן ניטל וניקצה המרה נמי נראה דכ"ש ניטל דעריפה ומ"מ ניטלה הכצד ולא נשתייר הימנה כלום אינטריך דאפשר להיות דינטל כל הכצד ולא המרה שניטל כל צצר הכצד ונשאר המרה צצוקה צגידי הכצד והסמפונות והא דמנן [לקמן דף נד), גצי ואלו כשרות ניקב הלצ ולא צבית חללו צריך לומר דמהכא לא הוה שמעינן דהוה אמנינא יא' ה"ה סמוך צבית חללו דסופו לניקב עד צית החלל והא דקמני ניקצה הגרגרת כשרה היינו משום דצעי למימני נסדקה ונשצרה השדרה ולא נפסק החוט שלה אינטריך דאי מהכא ה"א אז הא אז אי נמי ה"א דצעיא תרמי קא משמע לן דצחוט תלי מילתא וניטל הכצד ים ט'ולא נשתייר הימנה כזית פריך צגמרא [לקמן מו), רישא לסיפא: **אלו שחסרה**, מפרש צגמרא(ט) אז שחסרה מצפנים ולמ"ד חסרון מצפנים לא שמיא חסרון מפרש ניקצה לרצנן אז שחסרה לר"ש דלמר עד שמינקב צבית הסמפונות וצחסרון כל שהוא מודה: **דרוסת הנץ**, גצי טרפות עוף הוא שייך למימני אלא משום רצי יהודה תנא ליה הכא:

דרוסת הנץ, ררסי' צתוספתא [פ"ג] וצערין [ערך נץ ד'] וכן יסד הפייט צסליחות(א) תוחלת ישראל מדרס י' הגס ונץ אפרוחים קרוצים וטעמא לא משום דסופו לניקב דא"כ צכלל נקוצה היא ומחאי טעמא לא תני צמתניתין דמ"א לדיומא דמיא לצישאר(א) אלא טעמא דדרוסת הקצ"ה ולהודיע וסופה למות יא: **זאס החיה מלמד שתפס חקב"ה כ"א מין ומין והרררר צמוש**, והא דלא חשיב ליה צהקומן רצה (מנחות דף כט), גצי שלשה דצרים שנתקשה משה מנורה ראש חדש ושרצים ים ולא חשיב נמי הא דלמר צמדרש(ט) כמין מטבע אס הראה הקדוש צרוך הוא למשה דכתיב זה יתנו י' שמא לא חשיב אלא מידי דנתקשה אצל הני אע"פ שהראהו לא נתקשה צהן אלא שמתנה על הדצר מה יוכל אדם ליתן כופר נפשו הראהו הקצ"ה להצמין היטב ולהודיע לישראל וכן הכא להראות לישראל איוו היא אסורה ואיוו היא מותרת: והא

רצה (מנחות דף כט), גצי שלשה דצרים שנתקשה משה מנורה ראש חדש ושרצים ים ולא חשיב נמי הא דלמר צמדרש(ט) כמין מטבע אס הראה הקדוש צרוך הוא למשה דכתיב זה יתנו י' שמא לא חשיב אלא מידי דנתקשה אצל הני אע"פ שהראהו לא נתקשה צהן אלא שמתנה על הדצר מה יוכל אדם ליתן כופר נפשו הראהו הקצ"ה להצמין היטב ולהודיע לישראל וכן הכא להראות לישראל איוו היא אסורה ואיוו היא מותרת: והא

אלו טרפות, נקבות הושט, כלומר בכל שהוא: מנלין דכתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כל בשר שהוא חי (מן השדרה) [והיא] טרפה לא תאכלו וכולל בין בהמות ובין חיות ובין עופות, ולמ"ד דטרפה חיה מנא ליה כלומר מנא ליה דחיה, זאת החיה אכול, כלומר בריאה: חיה אחרת לא תאכל, פכלל דטרפה חיה: ואידך האי זאת מאי עביד ליה: והא איכא בסגרי רשב שמעתתא, כלומר ותו ליכא אלא שמונה עשרה

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פ"ג מהל' שחיטה הלכה יט ופ"ו הלכה א סמג עשין סג טו"ש"ע יו"ד סימן לג סעיף ג:

ב ב מיי שם פ"ג הלכה נב סמג שם טו"ש"ע יו"ד קי לד סעי' א:
ג ג מיי שם פ"ו הל"ג סמג שם טו"ש"ע יו"ד סימן לא סעיף א:

ד ד מיי שם הל"ה סמג שם טו"ש"ע שם סי' מ סעיף א:

ה ה מיי שם פ"ט הל"א סמג שם טו"ש"ע שם סימן לב סעי' א:
ו ו מיי שם פ"ח הל' כא סמג שם טו"ש"ע שם סי' מא סעי' א:

ז ז מיי שם פ"ו הל"א ופ"ו הלכה א סמג שם טו"ש"ע שם סי' לו סעי' א [וסומן לה סעיף א]:
ח ח מיי שם פ"ו הל"י סמג שם טו"ש"ע יו"ד סעי' א:

ט ט מיי שם הל"ו סמג שם טו"ש"ע יו"ד סי' מב סעי' א:

י י מיי שם הל"ג סמג שם טו"ש"ע יו"ד סי' מו סעיף א:

יא א ל מיי שם הל"ה סמג שם טו"ש"ע יו"ד סי' מח סעי' ג:
יב ב מיי שם טו"ש"ע שם סעי' ז:

יג ג מיי שם פ"ט הלכה [טז] נ סמג שם טו"ש"ע יו"ד קי נח סעי' א:
יד ד מיי שם פ"י הל"א סמג שם טו"ש"ע יו"ד סי' נד סעי' א:

טו ט פ מיי שם פ"ה הל"ד תמג שם טו"ש"ע יו"ד סי' מ סעי' א:

צ צ מיי ש"ח הלכה ה ו טו"ש"ע שם סעיף ג]:
מא א ק מיי פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"ט [ופ"ה מהלכות שחיטה ה"א ופ"ה"א ה"א] טו"ד סי' כט [וטו"ש"ע יו"ד סימן מ סעיף יח]:

ר ר מיי פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ו ז ופ"ה מהלכות שחיטה הלכה ג]:
ש ש מיי פ"ד מהל' מאכ"א הל"ט [ופ"ה מהלכות שחיטה ה"א ופ"ה"א ה"א] טו"ד סי' כט [וטו"ש"ע יו"ד סימן מ סעיף יח]:

לעזי רש"י

צינפוויי"ל [צינפוי"ל], הקיבה השלישית של מפלי-הנידרה, פנצ"א, הקיבה הראשונה של מפלי גירה, אשפרוי"ר [אישפרויי"ר], נץ, אוסטוי"ר [אושטוי"ר], נץ גדול,

רבינו גרשום

מהו דתימא ילודי ילדה וליהוי חשוב עולה וליהוי פסול משום קדישים קמ"ל דאם אולידה קלא אית לה:

הדרן עלך השוחט

אלו טרפות, נקבות הושט, כלומר בכל שהוא: מנלין דכתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כל בשר שהוא חי (מן השדרה) [והיא] טרפה לא תאכלו וכולל בין בהמות ובין חיות ובין עופות, ולמ"ד דטרפה חיה מנא ליה כלומר מנא ליה דחיה, זאת החיה אכול, כלומר בריאה: חיה אחרת לא תאכל, פכלל דטרפה חיה: ואידך האי זאת מאי עביד ליה: והא איכא בסגרי רשב שמעתתא, כלומר ותו ליכא אלא שמונה עשרה